

Utredare:
Bengt Westerberg
070/522 08 73

Sekreterare:
Svante Eriksson
08/405 14 28

Sofia Tollgerdt
08/405 90 24

Översyn av den officiella statistiken

Den officiella statistiken håller i huvudsak god kvalitet. Men vissa utvecklingsinsatser bör göras. Det konstaterar regeringens utredare **Bengt Westerberg** som i dag lämnar sitt slutbetänkande *Vad är officiell statistik? En översyn av statistiksystemet och SCB (SOU 2012:83)* till Finansdepartementet.

Sedan 1994 års statistikreform är ansvaret för Sveriges officiella statistik uppdelat mellan Statistiska centralbyrån (SCB) och 26 sektorsansvariga myndigheter som ansvarar för statistiken inom sina områden. Den officiella statistiken regleras i nationell rätt. Därtill spelar EU-rätten en ökande roll för det svenska statistiksystemet, framför allt EU:s statistikförordning, som för närvarande genomgår en omfattande revidering. Utredningen har haft i uppgift att se över SCB och systemet för den officiella statistiken.

– Statistik om olika samhällsområden är en mycket viktig informationskälla i en demokrati. Jag bedömer att systemet för den officiella statistiken i huvudsak fungerar väl i dag, t.ex. avseende kvalitet och tillgänglighet. Det krävs ingen genomgripande förändring, utan det decentraliserade systemet både kan och bör upprätthållas säger utredaren Bengt Westerberg. Det betyder inte att det skulle saknas utmaningar, t.ex. lär EU:s krav på statistiken skärpas framöver. Men de förändringar som kan behöva göras kan hanteras inom ramen för den decentraliserade modellen.

God kvalitet är avgörande för den officiella statistikens tillförlitlighet och trovärdighet. I betänkandet föreslås både en precisering av vilka kvalitetskrav som ska ställas på den officiella statistiken och att de viktigaste kraven ska anges i lag. De statistikansvariga myndigheterna bedöms arbeta på ett seriöst sätt med kvalitetsfrågor i dag. Utredningen framhåller vikten av att myndigheterna även fortsättningsvis bedriver ett aktivt kvalitetsarbete. Då svarsfrekvenserna tenderar att minska, såväl i Sverige som internationellt, kan myndigheterna bl.a. behöva utveckla bättre metoder för att hantera ökade bortfall och även hitta nya vägar att komma åt informationen.

Utredningen föreslår en ambitionshöjning avseende samordning och uppföljning av statistiksystemet. Rådet för den officiella statistiken, dvs. ett rådgivande organ vid SCB, bör utvidgas så att vissa myndigheter med stor tyngd i statistiksammanhang får permanent representation i rådet. Rådet bör också ges i uppgift att löpande göra översiktliga granskningar av bl.a. statistikens kvalitet och tillgänglighet. Vidare bör SCB ges i uppgift att vara huvudansvarig för och samordna arbetet med de s.k. självutvärderingar av statistiken som är på väg att införas till följd av EU-krav.

Utredningen anser att regeringens styrning av SCB:s avgiftsfinansierade uppdragsverksamhet bör förtydligas och stramas upp. Av SCB:s instruktion bör framgå att uppdrag avseende officiell statistik ska vara prioriterade, att uppdragsverksamheten ska hållas ekonomiskt skild från myndighetens övriga verksamhet samt att SCB endast får åta sig uppdrag från andra uppdragsgivare än myndigheter i den mån det inte snedvrider konkurrensen på marknaden.

Bland utredningens övriga förslag kan nämnas vissa förändringar av regleringen av uppgiftsskyldigheten avseende den officiella statistiken och förslag om förenklingar för kommittéväsendet och Statskontoret att utföra undersökningar med stöd av statistiksekretess. Vidare föreslås att det i författning ska anges att de statistikansvariga myndigheterna ska sträva efter att begränsa bördan för uppgiftslämnarna samt prioritera användandet av administrativa data som underlag för statistikproduktionen.

Utredningen konstaterar också att det då och då förekommer fel i statistiken. – Att det uppstår fel är naturligtvis negativt säger Bengt Westerberg. Men i ett så pass komplext system som statistiksystemet torde det i praktiken vara omöjligt att helt undvika fel. När de väl uppstår är det dock viktigt att myndigheterna öppet redovisar felen och har en organisation och rutiner för att uppmärksamma, rätta, analysera och lära av dem.

RELATERAT

* SOU 2012:83 **Vad är officiell statistik? En översyn av statistiksystemet och SCB**